

Universitätsbibliothek Wuppertal

Plutarchu Chairōneōs Ta Sōzomena Panta

Continens Moralia

Plutarchus

Francofurti, 1620

De Alexandri Magni sive fortuna, sive virtute, oratio prior

Nutzungsrichtlinien Das dem PDF-Dokument zugrunde liegende Digitalisat kann unter Beachtung des Lizenz-/Rechteinweises genutzt werden. Informationen zum Lizenz-/Rechteinweis finden Sie in der Titelaufnahme unter dem untenstehenden URN.

Bei Nutzung des Digitalisats bitten wir um eine vollständige Quellenangabe, inklusive Nennung der Universitätsbibliothek Wuppertal als Quelle sowie einer Angabe des URN.

[urn:nbn:de:hbz:468-1-1372](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:468-1-1372)

ὅθεν ἀμφισβήτησις ἐστὶ πρὸς τὴν τύχην, ὡς οὐχὶ τῆς σω-
 τηρίας αἰτία κατέστη, ἀλλὰ πάντα τοῖς πολέμοις, μάλλον
 δὲ ἀποπάσασα τῆς Ρώμης ἀπερσοδοκίταις. ἄλλὰ τί δὲ
 πρὸς ταῦτα ἀγατέροις, σαφέως ὅθεν ὅθεν ὡς κέρδιον ἔχῃ,
 πρὸς καὶ τὰ πρὸς γὰρ ἀγαθὰ ἀγαθὰ φησὶ τῶν Ρωμαίων, καὶ
 συγχρηθῆναι τὸς ἑαυτῶν ὑπομνηματισμοῖς, ὡς Λί-
 βιος ἰσόρηκε. τὰ γὰρ ὑπερῶν μάλλον ὄντα δὴλα καὶ καταφανῆ,
 δείκνυσι τὴν τῆς τύχης ἀμεταβλητότητα. ἐγὼ δὲ τίθεμαι καὶ τὴν Ἀ-
 λεξάνδρου τελευτὴν, αἰδρὸς ἀτυχήμασι μεγάλοις καὶ κα-
 τὰ φύσιν λαμπροῖς ὑπὸ θάρσους ἀμάχου καὶ φρονη-
 ματος, ὡς πρὸς ἀσπρῆ, φρονημαίου καὶ ἀγαθότητος ὅτι διεμαρ-
 τήσθη ἀπολογῶν, καὶ βάλλοντος ἡδὴ τῆς τῶν ὀπλων ἀρχῆς εἰς
 τὴν Ἰταλίαν, ὡς πρὸς φασίς μὲν ἡ αὐτῆς στρατείας ὁ
 Μολοθῆος Ἀλέξανδρος, ὑπὸ Βρεθίων καὶ Λόχων πε-
 εῖ Παιδαγῶν καὶ κατακεκομμένος. ὁ δὲ ἀγωνιστὴν ὡς ἀλη-
 θῶς ὡς ἐπὶ πρὸς αἰδοφῶν, δόξης ἔρωσ καὶ ἡγεμονίας
 ζῆλον ἔσχε καὶ ἀμύλλαν, ὑπερβαλέσθαι τὰ Διονύσου καὶ Ἡ-
 ρακλέους πέρας τῆς στρατηλασίας. τῆς Ἰταλίας ἐπι-
 θάνετο τὴν ὅλην δυνάμιν καὶ ἀκλινῶς ὡς πρὸς ἑσόμενα
 πρὸς τεταγμένῳ. ὄνομα γὰρ καὶ δόξα τούτων ὅτι φανεράτη
 διεπέμπετο πρὸς αὐτὸν ὡς πρὸς ἀθλητῶν μυνεῖσις ἐγγυρ-
 μασιμένῳ πολέμοις, καὶ ἀναμνηστικῶν ἀγαθῶν ὅσα
 συμπεσόντων ὀπλοῖς αἰμητικῶν φρονημάτων ἀδουλώτων.
 κληῖτος μὲν γὰρ ἦσαν ἑπὶ τρισκαίδεκα μυνεῖδων ὅσα ἐλάτ-
 τῶν, πολεμικῶν δὲ καὶ ἀδουλώτων ἀπύρτων, ὅτι τῶν μὲν μὲν
 ἀπὸ ἵππων ἀδουλώτων μὲν ἦσαν καὶ ὅλην γὰρ περὶ ὄντα.

A iam ne controuersia quidem Fortune moueri po-
 test, quin ea salutis causam praebuerit, alio hostes
 trahens, aut potius a Roma praeter omnium exspe-
 ctationem auellens. Sed quid in his refert immora-
 ri, quae certi nihil habent, nihil definiti? cum & res
 Romanorum perierint, & confusi sint commen-
 tarii? ut Liuius narrat. Quae enim posterioribus
 temporibus euenerunt, magis aperta & conspicua,
 Fortunae demonstrant benignitatem. Ego vero
 etiam Alexandri Magni mortem in parte felicitatis
 Romanae pono, viri magnis successibus & rebus
 clarissime gestis in superabili confidentia & elatio-
 ne animi, qui stellae instar ab ortu Solis in occasum
 transiiebat: ac iam in Italiam fulgorem armo-
 rum iaciebat. Erat ei praescriptio expeditionis sus-
 ceptae Alexander Molossus, apud Pandosiam
 a Brutiis & Lucanis occisus: re autem ipsa gloriae
 amor eum (qui aduersus omnes homines instigabat)
 & aemulatio de imperio stimulat, cupientem ex-
 peditione ultra terminos Bacchi & Herculis pro-
 gredi. Porro autem Italiae audierat Romanam po-
 tentiam atque robur tanquam aciem praepositam
 esse. nam Romanorum nomen & gloriam clarif-
 simorum ad eum fama pertulerat, tanquam athle-
 tarum innumeris bellis exercitatorum.

*Non equidem poterat dirimi sine sanguine pugna,
 si conflisissent inter se armis inuicti, & animis nul-
 lo metui obnoxii praediti. Quippe hi erant nu-
 mero cxxx, millibus non inferiores, bellicosi om-
 nes, fortesque, &
 Gnari cornipedes agitare in praelia duces,
 Et gnari pugna quoque decertare pedestri.*

ΠΛΟΥΤΑΡΧΟΥ ΠΕΡΙ
 τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ δόξης
 λόγος α.

D PLVTARCHI DE ALEXAN-
 dri Magni siue Fortuna, siue vir-
 tute, oratio prior.

Τῆς τύχης λόγος ὅστις, ἴδιον καὶ
 μόνον αὐτῆς ἔργον ἀποφανομένης Ἀλέ-
 ξάνδρου. δειῖ δὲ ἀπειπεῖν ὑπὲρ φιλοσο-
 φίας, μάλλον ἢ ὑπὲρ Ἀλεξάνδρου δυσχε-
 ραίμωνος καὶ ἀγαθολοῦτος εἰ ποιοῖκε δό-
 ξη καὶ πρὸς τῆς τύχης λαβεῖν τὴν ἡγεμονίαν, ἡ ὄντιον αἵμα-
 τος πολλοῦ καὶ τραυμάτων ἐπαλλήλων κτύπος, πολλὰς
 μὲν αὐτοῖς ἰνκασίαιεν, ἡ ἡματαδὲ αἱματόεντα διέσπρην-
 σεν πολεμίζων, πρὸς ἀμάχους δυνάμεις καὶ ἀπειρα φθ-
 λα, καὶ ποταμοῖς ἀπερσῶν, καὶ πέτραις ἀποξέσπαι, ἀβυ-
 λία, καὶ καρτεία, καὶ αἰδρία, καὶ σωφροσύνη πρὸς ἀπειπέ-
 μνος, αἰμα δὲ αὐτὸν εἰπεῖν πρὸς τὴν τύχην πῶς κα-
 τὰ φύσιν ἐαυτὴν ὅτι γὰρ φουσαι. Μή μου δὲ βαλλετὴν
 δόξην, μηδὲ ἀφαιρῶν πρὸς ἑαυτῶν τὴν δόξαν. Δαρείος
 ἡν σὸν ἔργον, ὅτι δὲ δούλου καὶ ἀσάνδου βασιλέως, κέρειον
 Περσῶν ἐποίησας καὶ Σαρδαιάπαλος, ὡς τὸ ἀγαθὸν τῆς
 βασιλείας πορφύρεον ξαίοντι πρὸς ἑθνηκας. ἐγὼ δὲ εἰς Σοδ-
 σακῶν δι' Ἀρβήλων ἀναβέθηκα, καὶ Κιλικία μοι πλα-
 τεῖαι ἀνίστασεν Ἀἰγυπτιον, Κιλικίας δὲ Γερμικῶν, ὅτι Μιθρι-
 δάτη καὶ Σπιθριδάτη κερῶν ὅτι βασιλεὺς διπέρασας. κίσμι σε-
 αὐτὴν καὶ σερμῶν βασιλεῶσιν ἀτρώπαις καὶ δυνάμεισιν.

Hæ ergo Fortune oratio est, A-
 lexandrum sibi soli totum vindicantis. Contra autem pro phi-
 losophia differendum est: aut pro
 ipso potius Alexandro indigna-
 te & ægre ferente, si imperium
 gratis & a Fortuna accepisse videatur, quod multo
 sanguine vxnale assiduis consecutus vulneribus,
*Insomnes noctes permultas peruigilegit,
 Atque dies, dum bella gerit, pugnatq; cruenta:*
 aduersus inuictos exercitus, & innumerascætes, &
 flumina nunquam transmissa, & saxa sagittis inac-
 cessis: consilio, tolerantia, fortitudine, ac tempera-
 tia stipantibus. Arbitror autem ipsum Fortune res
 ab eo gestas sibi adscribetem dicturum: Noli me
 virtuti detrahere, noli meam gloriam deprimere:
 tuum opus est Darius, quem ex seruo & astanda re-
 gis dominum Persarum fecisti: tuum Sardanapa-
 lus, cui purpuram pectenti diadema regium cir-
 cumposuisti. Ego autem victor ab Arbelis ad Susa
 petrexi, & Cilicia mihi latam aperuit Ægyptum,
 Ciliciam Granicus, quem cadaueribus Mithridatis
 & Spithridatis pro ponte vsus transiui. Orna te
 ipsam & iacta regibus vulnerum & cruorū exper-
 tibus. illi enim fortunati erant, Ochi & Artaxerxes,
 ὅτι κέρειον γὰρ ὅτι τῆς ἡσας, ὅτι κέρειον γὰρ ὅτι τῆς ἡσας.

quos statim à partu infolio Cyri collocaſti. Meum quidē corpus multa ſigna, certa q; ea fert, Fortunæ nō adiuuantis, ſed repugnantis. Primū apud Illyrios caput mihi ſaxo, ceruix veſte eſt contuſa. deinde ad Granicū caput mihi gladio barbarico eſt cōminutū; femur ad Iſſum, enſe. ad Gazam malleolū ſagitta ſum iſtus, graui autem de ſella lapſu luxaui humerū. ad Maracatar da os tibiae mihi ſagittis eſt perruptū. ſubſecuta ſunt ab Indis vulnera, & vbiq; violētia, vbi ſagitta mihi iſtus fuit humerus. apud Gandidras crus vulneratū. apud Mallotas arcu actum telū pectori meo infixum ferrum reliquit, & veſte ſunt ceruices verberatæ cū quidē appoſitæ muris ſcalæ ruptæ ſunt, & Fortuna me vnicū incluſit, ne illuſtrib. quidē aduerſariis, ſed ignotis barbaris tantam rē gratificata. quod niſi Ptolemæus parma texiſſet me, & Limneus ante me innumeris occurrens telis cecidiſſet, ac animis efferueſcentibus vim adhibentes Macedones muros ſubuertiſſent: oportebat Alexandri ſepulcrum fieri barbarum illum & nullius nominis pagum. Atque hæc quidem ipſius ſunt expeditionis tēpeſtates, ſiccitates, fluminum pfunditates, altitudines ſaxorum ad quæ euolare aues nequeant (Aornafaxa) ferarum conſpectus naturam excedentium, agreſtis & inhumana victus ratio, mutationes regulorum, rurſumque proditiones. Ante illam vero expeditionem a Philippiis bellis recalcitrabat Græcia, & Thebæ Chæronēſem puluerem ab armis decutiebant, è ruina reſurgentes: adiuuantibus, auxilia reſque porrigentibus manus Athenienſibus. ad hæc tota nouas occulte res meditabatur Macedonia, ad Amyntam & Æropi filios animis inclinans. erumpebant Illyrii, & Scythicæ reſ fluctuabant vicinis turbas molientibus. aurum quoque Perſicum per omnium locorum oratores diſfuſum, exagitabat Peloponneſum. ad hæc exhausti erant Philippi theſauri, & debebat rex præterea, vt autor eſt Onoſicritus, ducēta talenta. In tanta inopia, ac rerum perturbatione, auſus eſt adoleſcens, qui vix dum ex ephebis exceſſerat, Babylonem ſperare & Suſa, imo vel imperium in vniuerſos homines animo concipere: fretus (putatis) xxx. pedium, & quatuor equitum millibus: tot enim fuiſſe Ariſtobulus affirmat. rex Ptolemæus equitū quinque millia ponit. Anaximenes XLIII. millia pedium, equites 15515. Præclarum vero, quod ei Fortuna parauerat, viaticum, LXX. erant talenta, ſi Ariſtobulo credimus: ſi Duris audiendus eſt, xxx. duntaxat dierum commeatus. Inconſultus igitur fuit & temerarius Alexander, qui ita tenui cum re aduerſus tantam potentiam auſus eſt bellum ſuſcipere: Nequaquam vero. Quis enim vnquam maioribus pulcrioribusve inſtructus rei gerendæ occaſionibus ad bellum profectus eſt? magnanimitate inquam, prudentia, temperantia, fortitudine. quibus cum viaticis philoſophia ad expeditionem inſtruxit. vt maiorem à præceptore Ariſtotele, quam Philippo patre commeatum ad rem gerendam conſecutus, in Perſas mouerit. Nos autem credimus iis, qui ſcribunt Alexandrum aliquando dixiſſe Iliadē ſe & Vlyſſeam habuiſſe ſecum expeditionis ſuæ viaticum: atq; Homerum eo nomine prædicamus. Si quis vero affirmet eū libros iſtos animi reſciciendi, laboriſq; conſoladi, & ocio ſua ueritatem cōciliandi gratia ſecum tuliſſe: dē πεφῆτι τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσειαν, ὡς ἀμύθιον πότου καὶ ἀφελῆς ἐπέου καὶ σχολῆς γλυκειάς,

A οὐδὲν ἐκ γρηθῆ: τὰ Κύρου θρόνα ἐίδρυσας: τὸ μὲν δὲ σῶμα πολλὰ σύμβολα φέρει τύχης ἀταγωνιστικῆς, ἢ συμμαχούσης. ὡς ἔστιν ἐν Ἰλλυριοῖς λίθω τὴν κεφαλὴν, ἢ ὡς ἐστὶν ἐν τῷ Τρέχλητον ἠλοῦθω ἔπειτα ὡς ἐν Γρανικῶν τὴν κεφαλὴν βαρβαρικῆ μαχαίρα διεκόπη, ἢ δὲ Ἰσῶν ξίφει τὸν μηρὸν ὡς δὲ Γάζη, τὸν μὲν σφυρὸν ἐπέδιδω τὸν δὲ ὦμον ἐκ πεσῶν ἔξ ἔδρας βαρὺς ὡς ἐδίδουσα ὡς δὲ Μακεδονίαι τοῖς πῆμασι τὸ τῆς κνήμης ὄρεον διεσχίσθη. τὰ λοιπὰ δὲ Ἰδῶ, πληγαί, καὶ βία θυμῶν ἐν ἀπαν οἷς ἐπέδιδω τὸν ὦμον. ἐν δὲ Γαιδείδαις **B** τὸ σκέλος, ἐν δὲ Μάλλωσι βέλει μὲν ἀπὸ τόξου τὸ γέρον ἐνερείδεντι καὶ καταδύσαστι τὸν σίδηρον, ἢ ὡς ἐστὶν ἢ πληγῆ ὡς ἐστὶν τὸν Τρέχλητον, ὅτε ὡς τετεῖσαι τοῖς πύχεσι ἀκλίμακες ἐκλάθισαν. ἐμὲ δὲ ἡ τύχη μόνον συνείργεν, οὐδὲ λαμπροῖς ἀταγωνισαῖς, ἀλλὰ βαρβαροῖς ἀσῆμοις χειροκρότησι καὶ τὸν ἔργον. εἰ ἢ μὴ Πτολεμαῖος ἢ ὡς ἐστὶν γέτιω πέλιω, Λιμναῖος δὲ ὡς ἐστὶν ἐμοῦ μυείοις ἀπρητίσας βέλεσιν ἐπέσειν, ἤρειψαν δὲ θυμῶ καὶ βία Μακεδόνες **C** ὁ πύχος, ἔδει τάφον Ἀλεξάνδρου τὴν βαρβαρον ἐκείνῳ καὶ ἀνύμῳ κώμῳ γνέσασθαι καὶ μὴ τὰ μὲν αὐτῆς τῆς στρατείας, χιμῶνες, ἀρχμοὶ, βάρη ποταμῶν, ἀόρα ἕψη, θηλείων ὡς ἐστὶν οὐφεις, ἀγέιοι δία, μελαβολὰ διωσῶν, πάλιν ὡς ἐστὶν τὰ ἢ ὡς τῆς στρατείας, ὅτι τοῖς Φιλιππηαῖς πολέμοις ἐπέσασθαι ἢ Ἑλλάς. ἀπεσείοντο δὲ αἱ Ἀθῆναι τῶν ὄπλων τὴν Χαίρωνικὴν κρήνην, ἐκ τῆς πλώματος αἰσάμῳ, καὶ συνήθησαν αἱ Θῆβαι τὰς χεῖρας ὀρέγουσαι: πᾶσα δὲ ὕπουλος ἢ Μακεδονία ὡς ἐστὶν ἀμύθῳ ἀποβλέπουσα καὶ τοῖς Ἀερόπου παῖδας: ἀερόρηγῳ το δὲ Ἰλλυ- uo Palmer. εἰοὶ καὶ τὰ Σκυθῶν ἐπηρωεῖτο τοῖς ὡς ἐστὶν ἰσῳτεροδῳ. τὸ δὲ Περσικὸν χρυσίον ἀφῆ τῶν ἑκαταχῶν δημαγωγῶν **D** ῥέον, ἐκίνοι τὴν Πελοπόννησον. κενοὶ ἢ οἱ Φιλίππου θησαυροὶ χερμαῖων, καὶ ὡς ἐστὶν ἐπὶ δάμειον (ὡς Ὀνοσίκριτος ἰσορεῖ) ἀφελῆσι τὰ λάντων. ἐπὶ τῷ αὐτῷ πενία, καὶ ὡς ἐστὶν ἡμασι πρῶτος ἔχοισι, μείρακιον ἀρτι τὴν παιδικὴν παρελλάτην ἠλικίαν, ἐπὶ ῥῆσιν ἐλπίσῳ Βαβυλωνία καὶ Σῦσα, μᾶλλον δὲ τὴν πῶτων ἀνδρῶτων ἀρχίῳ εἰς νοῦν ἐμβαλέσασθαι, τοῖς τεισμύοις οἴεσθε πεζοῖς καὶ τετρακισχίλοις ἢ πῶσι πῶσι βύσας. τοσοῦτοι γῶσῳ, ὡς Ἀεῖσῳ βύσας ὡς δὲ ἢ Πτολεμαῖος ὁ βασιλεύς, τεισμύοι πεζοὶ, πεντακισχίλιοι δὲ ἢ πῶσι: ὡς δὲ Ἀναξίμανδρος, τετρακισμύοι πεζοὶ καὶ τεισχιλίοι, πεντακισχίλιοι δὲ καὶ πεντακισιοῖ ἢ πῶσι. **E** ὁ δὲ λαμπρὸν αὐτῶ καὶ μέγα ὡς ἐστὶν σκῶσῳ ὡς τῆς τύχης ἐφόδῳ, ἐβδμήκοντα τάλαντα ὡς ὡς ὡς ὡς Ἀεῖσῳ βούλος ὡς δὲ Δούρις, τειάκοντα μόνον ἡμερῶν ὅπισσι πῶσι. ἀβύλος οὖν καὶ ὡς ἐστὶν Ἀλεξάνδρος ἔξ ἔτελων οὐτως ὅτι τῆλικαὶ τὴν διώαμιν ὀρμῶν μῶν, οὐ μῶν. τίς γῶ ἀπὸ μείζονῳ ἢ καλλίῳ ἀφορμῶν αἰγῶ, μεγαλοψυχίας, σωέσεως, σωφροσύνης, ἀνδραγαθίας, οἷς αὐτὸν ἐφοδίαζε φιλοσοφία ὡς τὴν στρατείας καὶ πλείονας ὡς Ἀεῖσῳ βούλος τῶ κατῆγητῶ, ἢ ὡς ὡς **F** Φιλίππου τῶ πῶσι ἀφορμῶς ἔχον, διέβασεν ὅτι Πέρσας. ἀλλὰ πῶς μὲν γέφοισιν ὡς Ἀλεξάνδρος ἔφη ποτὲ τὴν Ἰλιάδα καὶ τὴν Ὀδύσειαν ἀκλουθεῖν αὐτῶ τῆς στρατείας ἐφόδιον, πῶ βούλῳ, Ὀμηροῖ σμῆνῶντες. αἱ

quibus barbara feritas repressa paulatim est, mo- A
resq; de malis in bonos cōsuetudine redacti. Pro-
inde si recte maximam sibi laudem philosophi in-
de petunt quod dura & inculta ingenia emolliunt
atq; componunt: merito pro summo philosopho
Alexander habendus est, qui innumeras efferas
gētes atq; indoles cicurauerit. Iam illa reip. forma
à Zenone Stoicæ sectæ autore tradita, quæ tanto-
pere laudatur, ad vnum hoc caput tendit, vt non
per vrbes ac pagos habitemus, singuli proprio no-
bis iure ab aliis distincti: sed vniuersos homines
populares ciuesq; nostros censeamus esse, vna om-
nium vitæ ratio, vnus ordo sit, tanquam gregis
alicuius quæ communibus vitur æquali lege pa-
fuis. Atq; hoc quidem scriptum reliquit Zeno,
tanquam somnium aut imaginē æquitatis & reip.
philosophicæ informans. Alexander re ipsa doctri-
nā eam expressit. Neq; enim secutus est Aristotelis
consiliū, qui eum iubebat Græcis se tanquā prin-
cipē, barbaris vt dominum p̄bere: & illorum qui-
dem vt amicorum & domesticorum curam gere-
re, his tanquam brutis aut stirpibus vti. quod si fe-
cisset, regnum suum bellis, exiliis, seditionibus, si-
multatibusq; impleuisset. Sed ita statuens, diuinit⁹
se communem omnium nationum moderatōrē
atq; arbitrum esse missum, quos verbis non pote-
rat, armis ad communitatē adigens, omnes vndiq;
gentes in vnum corpus conduxit, tanq̄ in amicitie
cratera commiscens vitas, mores, nuptias, victus
rationes: mandauitq; vt vniuersi mundum pro pa-
tria agnoscerent, castra pro arce & præsidio, bonos
pro cognatis, malos pro peregrinis. inter Græcum
& barbaricum non chlamyde, pelta, acinace, can-
dya distinguerent: sed Græcum virtute, barbaricū
vitiositate æstimarent. cōmunes autē ducerent ve-
stes, mensas, coniugia, victus rationes, cum hæc om-
nia sanguine & prole inuicē essent contempera-
ta. Demaratus Corinthius, vnus de hospitib. & a-
micis Philippi, cum Alexandrū Sufis videret, ma-
gno correptus gaudio, effusis lacrymis, Magno di-
xit gaudio priuatos esse Græcos ante id tempus vi-
ta defunctos, quod Alexandrum non vidissent in
folio Darii sedentē. Ego autem me hercle eos, qui-
bus id spectare contigit, isto nomine beatos non
censeo: cum Fortunæ id fuerit munus, & multo-
rum cōmune regum. Illam vero videre voluissē
præclatā sacramq; sponsalium p̄curationē, cum A-
lexander vno tentorio, quod auro erat ornatum,
complexus centum Perfidas sponfas, totidemque
Macedones & Græcos sponfos, communibus pe-
natibus mensæq; eidem adhibuit: primusque ipse
ferro redimitus hymenæum orsus, tanquam can-
tilenam amoris mutui testem accinens, maximas
& potentissimas gentes in communitatem con-
duxit centum copulatis coniugio paribus, vnus ip-
so sponfus, reliquis omnibus auspex simul, & pa-
ter, & moderator. Cum voluptate enim aliqua
dixissem: O barbare & fatue Xerxa, & frustra tan-
to conatu pontem Hellepontium molite: sic pru-
dentes reges Asiam Europæ coniungunt: non li-
gnis, non ratibus, non animæ & consensionis
expertibus vinculis: sed legitimo amore, castif-
que nuptiis, & prolis communionē gentes vnien-
do. Ad hunc respiciens ornatum Alexander, non
Medicum adsciuit vestitum, sed Persicum, mul-
to quam est Medicus viliorem. nam aliena ista &
inuitata ac tragica barbarici ornatus recusans,

αἷς ἐμποδιθεῖσαν ἐσδέσθῃ ὁ ἀγχιον, καὶ μετέβαλε δ' χεῖ-
ρον ὑπὸ τῆς κρείττονος ἐπιζώοντος. εἰ τοίνυν μέγιστον μὲν οἱ
φιλόσοφοι φρονοῦσιν ὅτι τὰ σκληρὰ καὶ ἀπαίδευστα τῶν
ἠθῶν ὀξυμερῶν καὶ μεταρμόζειν, μυρία δὲ φαίνεται γῆνη
καὶ φύσεις ἡμετέρας μεταβαλῶν Ἀλέξανδρος, εἰκότως δὲ
φιλοσοφώτατος νομίζοιτο. καὶ μὲν ἢ πολὺ θαυμαζο-
μένη πολιτεία τῆς τῶν Στωϊκῶν ἀρεσῆν καταβαλομένης
Ζωῶνος, εἰς ἐν τῷ το σιωπῆναι καὶ, ἵνα μὴ καὶ πόλεις μη-
δέ κατὰ δῆμοις οἰκῶντο, ἰδίους ἐκάστοι διωρισμένοι δικαίους,
ἀλλὰ πᾶσι αἰθεροῖς ἡγάμεθα δῆμοις καὶ πολιτείας,
B εἰς δὲ βίους ἢ καὶ κόσμος ὡς ἀπὸ ἀγέλης σιωπῆμον νόμου κρινῶ
σιωτρεφομένης. τῷ το Ζωῶν μὲν ἔγραψεν ὡς ἀπὸ ὄναρ ἢ
εἰδῶλον ὀνομασίας φιλοσόφου καὶ πολιτείας ἀνατυπωσά-
μενος. Ἀλέξανδρος δὲ, τὰ λόγῳ ὁ ἔργῳ παρέργεν. οὐ
γὰρ, ὡς Ἀριστοτέλης σιωπεύουσαν αὐτῶν, τίς μὲν Ἑλλη-
σιν ἡγεμονικῶς, τίς δὲ βαρβαροῦς δεσποτικῶς κρινόμε-
νον καὶ τῶν μὲν, ὡς φίλων καὶ οἰκείων ὀπιμελομένην,
τοῖς δὲ, ὡς ζώοις ἢ φυτοῖς πρὸς φερῶν, πολεμοποιῶν
φυγῶν ἐπέπλησε καὶ γάσων ὑποῦλων τῶν ἡγεμονίαν,
ἀλλὰ κρινῶς ἢ κρινῶν ἀρμοσῆς καὶ ἀγαλακτικῆς τῶν
C ὄλων νομίζων, οἷς τὰ λόγῳ μὴ σιωπῆναι, τίς ὀπλοῖς βια-
ζόμενος, εἰς ὁ αὐτὸ σιωπεύουσαν τὰ πᾶντα ἔργῳ, ὡς ἀπὸ
ὅτι κατὰ φιλοτιμίᾳ, μίξας τοῖς βίοις καὶ τῶν ἠθῶν, καὶ
τοῖς γάμοις καὶ ἀγαλακτικῆς, πατεῖδα μὲν, τῶν οἰκουμένην
πρὸς ἐτάξεν ἡγεῖσθαι πᾶσι ἀκρόπολιν δὲ καὶ φρο-
σῆν, ὁ στρατόπεδον, συγγενεῖς δὲ τοῖς ἀγαθοῖς, ἀλλοφύ-
λοις δὲ τοῖς πονηροῖς. ὁ ἢ Ἑλλήνων καὶ βαρβαρικῶν μὴ
χλαμύδι, μὴ πέλιτῃ, μὴ δὲ ἀκινάκῃ, μὴ δὲ κινδύδι ἐβρέ-
ζειν, ἀλλὰ ὁ μὲν Ἑλλήνων ἀρετῆ, ὁ δὲ βαρβαρικῶν
κακία τεκμηριεῖσθαι. κρινῶς δὲ τῶν ἐσθῆτας ἡγεῖσθαι καὶ
D τραπέζας, καὶ γάμοις καὶ ἀγαλακτικῆς, δι' αἵματος καὶ τέκνων ἀ-
νακεραυνωμένης. Δημάρατος μὲν οὖν ὁ Κορίνθιος εἰς ὧν τῶν
Φιλίππου ξένων καὶ φίλων, ὅτε Ἀλέξανδρον εἶδεν ἐν Σού-
σοις πρὸς γῆρας ἡγεῖσθαι καὶ δακρύσας, μεγάλης ἔφη χα-
ρῆς ἐφεῖσθαι τοῖς ἐμπεσῶν τεθνηκότας Ἑλλήνας, ὅτι
Ἀλέξανδρον οἷον εἶδον ἐν τῷ Δαρείου θρόνῳ καθήμενον.
ἐγὼ ἢ ὅσδε πύτου μὰ Δία τῆς ἡμέρας ζῆλῶ τοῖς ἰδόν-
τας, ὁ καὶ τύχης ἴω καὶ κρινοτέρων βασιλέων. ἀλλ' ἐκείνης
ἡδέως αἰ μοι δοκῶ ἡγεῖσθαι τῆς καλῆς καὶ ἱερῆς νυμφα-
γωγίας κατῆς, ὅτε μὴ σκίω ἡγεῖσθαι πρὸς ἀγαθῶν, ἐφ'
E ἔστις κρινῶς καὶ τραπέζης, (ἐκάστον Περσίδας νύμφας, ἐ-
κάστον νυμφίους Μακεδῶνας καὶ Ἑλλήνας, αὐτὸς ἐφεσθαι-
μένης πρὸς ἀγαθῶν τῶν ὑμῶν, ὡς ἀπὸ φιλοτιμίᾳ
ἐπάδων μέγος, εἰς κρινῶν σιωπῆσαι τοῖς μέγιστοις καὶ δυ-
νατωτάτοις ἡγεῖσθαι, μὴ νυμφίους, πασῶν ἢ νυμφαγωγῆς ἀ-
μα καὶ πατῆρ καὶ ἀρμοσῆς καὶ ζυγὰ σιωπῆσαι. ἡδέως γὰρ
αἰ εἶπεν, ὁ βαρβαροῦς ἔρεση καὶ αἰεῖτε, καὶ μάτιω πολλὰ
πρὸς τῶν Ἑλλησποντίαν πονηροῖς γέφυραν. οὕτως ἐμπεσῶν
βασιλεῖς Ἀσία Ἑυρώπη σιωπῆσαι, οὐ ζύλοις, ὅσδε
σχεδίας, ὅσδε ἀψύχοις καὶ ἀσυμπάθει δεισμοῖς, ἀλλ'
F ἔρωτι νομίμῳ καὶ γάμοις σῶφροσι, καὶ κρινῶναι πα-
δων τῶν γῆνη σιωπῆσαι. πρὸς τῶν ἀποβλέπων τὸν
κόσμον Ἀλέξανδρος, οὐ τῶν ἐσθῆτας πρὸς ἡμέρας τῶν Μη-
δικῶν, ἀλλὰ τῶν Περσικῶν, ὅτι τελεεῖσθαι οὐσαν. τὰ γὰρ ἔξ-
αλλα καὶ τραγικῆς τῆς βαρβαρικῆς κόσμος παρατησάμενος,

Socratis tibi, aut Platonis, vel Pythagore videbuntur. Non enim consideremus eas voces, quas poetarum imaginibus & statuis eius magniloquentes subscripserunt, non ad moderationem animi, sed ad potentiam Alexandri respicientes.

Aereus inspicies diuosq; hominesq; regentem

Velle mihi est visus talia verba loqui:

Magne tene Iupiter, neque enim prohibemus, Olympum.

Dum tellus toto pareat orbe mihi.

Et, Alexander ego Iouis quidem F. Hæc, ut dixi, poetarum sunt fortunam eius adulantium. De genuinis autem Alexandri dictis primum perpendamus puerilia. Adolescens cum æquales velocitate pedum superaret, & focii ad Olympicum cursus certamen incitarent, quæsiuit, Regesne cursu essent certaturi, negantibus, Iniq; comparatum fore certamen dixit, vbi priuatos victurus esset, vicius autem rex priuatis palmam cessurus. Patri Philippo hasta femur in Triballis transfixo, cum is euitato mortis periculo claudicatione iniquius ferret, Bono animo es pater mi, inquit, ac palam progredere, ut ad singulos gressus virtutis tue recorderis. Nonne hæc animi sunt philosophici, & qui ob diuinum instinctum quo ad honesta fertur, aduersus corporis vitia se erigat? Quomodo putas eum exultasse propria vulnera commemorante, ad singulagentem domitam aliquam, aut victoriam partam, urbemve captam, aut regem se dedentem dum referret: neq; tegeter cicatrices, sed velut impressas virtutis & fortitudinis suæ notas circumferret? Porro si quando in scholis Homeri versus instituebatur comparatio, aut in conuiuio, alio alium præferente, ipse hunc omnibus aliis præstare dixit:

Rex idem bonus, & fortis bellator in armis.

quam alius laudem tempore præceperat, eam sibi legem positam existimans: ut dicere liceat, Homerum vno versu & ornasse præstantiam Agamemnonis, & de Achillis virtute oraculum edidisse. Cum in Hellepontum traiecisset, Troiam est contemplantus, & formam heroicarum actionum cum animo suo commentatus. ibi cum quidam de Paridis lyram ei daturum, si vellet, polliceretur: Nihil, inquit, ea mihi opus est: habeo enim Achillis, qua is animum solatus est,

Magnorum cantans illustria facta virorum.

nam Paridis omnino mollem ac muliebrem cantum edidit amatoris cantilenis. Animi est philosophici sapientiam amare, & sapientes apprime admirari. qua in re Alexandrum nemo regum æquauit. Dictum est quo modo erga Aristotelem fuerit adfecto animo. Idem Anaxarchum musicum inter amicos in summo habuit honore. Pyrrhoni Eleo ad primum congressum centum aureos dono dedit. Xenocrati Platonis familiaris quinquaginta talenta dono misit. Onesicritum Diogenis Cynici discipulum ab eo fuisse magistrum gubernatorum factum multi memorie prodiderunt. Cum ipso Diogene apud Corinthum collocutus, ita obstupuit & attonitus est viti vita & grauitate, ut sæpenumero eius mentionem faciens dixerit, Nisi essem Alexander, Diogenes vellem esse. hoc est, operam dedissem & ocium impendissem disputationibus, nisi rebus gerendis philosopharet. Non hoc dixit, Nisi rex essem, Diogenes esse vellem: neq; si non diues, etiam Argeades. non enim fortunam sapientie præfererat,

A Σωκράτους ἢ Πλάτωνος, ἢ Πυθαγόρου οἱ φασινοῦται. μὴ γὰρ αἱ οἱ ποιηταὶ ταῖς εἰκόσιν αὐτῶν καὶ τοῖς ἀνδράσι μεγαληγείας ἐπέχρασαν, ἢ τὴν μετεώρητος ἀλλὰ τὴν δυνάμειος τῆς Ἀλέξανδρου τοῦ βασιλέως, σκοπῶντες.

Αὐδασιώπῃ δὲ ἔοικεν ὁ χαλκεὺς εἰς Δία λέγων·

Γαῖ' ἔω' ἐμοὶ ἴθιμι Ζεῦ, σὺ δὲ Ὀλύμπου ἔχε.

καὶ Ἀλέξανδρος, Ἐγὼ Δίος μὲν υἱός. ταῦτα μὲν οὖν, (ὡς ἔφην) οἱ ποιηταὶ χαλαρόντες αὐτῶν τὴν τύχην παρορῶντες τῶν δὲ ἀληθινῶν ἀποφθεγμάτων Ἀλέξανδρου, παρορῶντες αὐτῶν τὰ παιδικὰ διέλθοι. πεδωκέσατος γὰρ τῶν ἐφ' ἡλικίας

B γυμνῶν νῆων, καὶ τῶν ἐπαύρων αὐτῶν ἐπὶ Ὀλύμπια παρμαμένων, ἠρώτησεν εἰ βασιλεῖς ἀγωνίζονται τῶν δὲ οὐ φαρμάκων, ἀδικῶν εἶπεν ἔτι τὴν ἀμύλλαν, ἐν ἡνικήσει μὲν ἰδιώτας, νικηθήσεται δὲ βασιλῆς· τῶν δὲ πατρῶς Φιλίππου λόγῃ τ' μνηρῶν ἐν Τριβαλλοῖς ἀπαρέντες, καὶ τὸν μὲν κίνδυνον ἀπαφύρῃτος, ἀποφύρῃτος δὲ τῆν χαλότητι, Θάρρει πατέρα (ἔφη) καὶ παρῆτι φαεράς, ἵνα τῆς ἀρετῆς κατὰ βήμα μνημονώσης. ταῦτα οὖν ἐστὶ ἀφαιρίας φιλοσόφου, καὶ ἀφαι τὸν ὅτι τοῖς καλοῖς ἐπιδοσιασμοῖν ἢ τῶν τῶ σῶματος ἐλαττωμάτων κατεξαισαμένης; πῶς γὰρ αὐτῶν ὅτι τοῖς

C ἰδίους ἀγαλλεσθαι τρυφῶσι καθ' ἕνασιν μέγας, ἔθους μνημονώοντα καὶ νίκης, καὶ πόλεων ἀλισχερῶν, καὶ βασιλέων ἀφαιδιδόντων, οὐκ ἐγκαλυπτόμενον, ὅσδε κατὰ κρύπτοντα τῶν οὐλαῖς, ἀλλ' ὡς εἰκόνας ἐγκαταχραμένης ἀρετῆς καὶ ἀδραγαθίας παρῆφροντα. καὶ μὲν εἰ ποτε γήροιτο τῶν Ὀμήρου συγκρίσις ἐπὶ τῶν ἀφαιτεβῶν, ἢ τῶν τῶ συμποσία, ἄλλοι ἄλλου εἶχον παροκρίνοντες, αὐτὸς ὡς ἀφαιφροντα πῶντων ἐπέκρινε τῶντων, Αὐφότερον βασιλέως τ' ἀγαθός, κατετῶς τ' ἀχμητής. ὃν ἄλλος ἔσῶμνον τῶν γῶν παρῆλαβε, τῶντι αὐτῶν νόμον κείσθαι λογιζόμενος, ὡς τε εἶπεν Ὀμηρῶν ὅτι τῶν αὐτῶν μέτρον τὴν μὲν

D Ἀγαμέμνονος ἀδραγαθία κείσθηκε, τὴν δὲ Ἀλέξανδρου μεμάνθηται. ἀφαιβάς τόνιν τὸν Ἑλλήσποντον, ἔθεάτο τὴν Τροίαν, ἀπαιτυπόμενος τῶν Ἡρώϊκῶν παρῆφεις· καὶ πῶς αὐτῶν τῶν ἐγγυαίων ἀποφρομῶν τὴν Παρῆδος λυρῶν, εἰ βούλοιο, δῶσιν, Οὐδὲν (ἔφη) τῆς ἐκείνου δειμῶν τὴν γὰρ Ἀχιλλέως κέκτημαι, παρῆφῶν ἐκείνος ἀεπαύετο· ἀεὶδε δὲ ἀφαικλέα ἀφαιράν· ἢ δὲ Παρῆδος, πῶντων μαλακίῳ πῶν καὶ θῆλειαν ἀρμονίαν ἐρωτικῶς ἐφαλλε μέλεσι. φιλοσόφου τόνιν ὅτι ψυχῆς, σοφίας ἐρῶν, καὶ σοφῶς ἀφαιρας θαυμάζειν μάλιθα. τῶν δὲ Ἀλέξανδρου παρῆφῶν ὡς ὅσδε τῶν βασιλέων, καὶ πῶς μὲν εἶχε παρῆς Αἰεσοτέλιον εἶρηται, καὶ ὅτι τὸν μὲν ἀρμονικῶν Ἀνάξαρχον, ἐπιμῶντα τῶν φίλων ἐνόμιζε, Πύρρον δὲ τῶν Ἡλείῳ παρῆφῶν ἐπιτυχόντι μὲν τοῖς χευστοῖς ἔδωκε· Ζενοκράτει δὲ τῶν Πλάτωνος σμῆνται, πενήτηκοντα τάλαντα δωρεῶν ἐπέμψεν· Ὀνησικρίτων δὲ τὸν Διογῆρος τῶν κωῶς μαθητῶν, ὅτι ἀρχοντα τῶν κυβερνητῶν κατέστησεν, ἔσῶν πλείονων ἰσότηται. Διογῆρος δὲ αὐτῶν παρῆ Κόρινθον εἰς λόγους ἐλθῶν, οὕτως ἐφαιφῆε καὶ κατεπλάγη τὸν βίον καὶ δ' ἀξίωμα τῶ ἀφαιρός, ὡς τε

E πολλαῖς αὐτῶν μνημονώων λέγειν, Εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἦμιν, Διογῆρος αἰ ἦμιν. πῶν τῆστιν, ἢ γορλούμιν δὲ παρῆ λόγους, εἰ μὴ δὲ ἐργῶν ἐφιλοσόφου. ὅσδε εἶπεν, Εἰ μὴ βασιλέως ἦμιν, Διογῆρος αἰ ἦμιν. οὐδ', Εἰ μὴ πλούσιος καὶ Ἀργεάδης. (ἔγῶν παρῆφῶν κρινε τὴν τύχην τ' σοφίας,

F

ὅθεν τὴν πορφύραν καὶ τὸ διαδήμα τῆς πῆρας καὶ τὸ πέ-
 λωος, ἀλλ' εἶπεν, Εἰ μὴ Ἀλέξανδρος ἦμι, Διογῆνης αὐτῷ
 μὴ πού τις, Εἰ μὴ τὰ βαρβαρικά τις Ἑλληνικῶς κε-
 ρύσσει διενόμιον, καὶ πᾶσαν ἠπειρὸν ὀπιων ἔξημερώσει, καὶ
 πέρατα γῆς αἰθρῶν, καὶ θαλάσσης ὠκεαῖον παρσπύσει
 Μακεδονίαν, καὶ τὴν Ἑλλάδα σπειρεῖ, καὶ καταχέουσα
 γένους πύργος διδικίαι καὶ εἰρήλιον, ὅτε δὲ εἰ ἀποσπύσει
 τρυφᾶν ὄξοισι καὶ ἡμίλι, ἀλλ' ἐξήλωσε αὐτῷ Διογῆνης
 διτέλειαν, νῦν δὲ σύγνωνθι Διογῆνης. Ἡρακλέα μιμοῦμαι,
 καὶ Περσέα ζῆλα, καὶ τὰ Διονύσου μετῶν ἴχνη, θεοῦ ἡμαρ-
 χου καὶ παρπάτορος, βούλομαι πάλιν ἐν Ἰνδία νικῶντας
 Ἑλλείνας ἐγχρόβουσαι, καὶ πῆρας Κανέκων ὀρείους καὶ
 ἀγροίους τῶν βακχικῶν ἀγαμνήσαι κώμην. κακεῖ πῆρας εἶναι
 λέγονται φέρρᾶς καὶ γυμνήπιδος σοφίας ἐτάδες, ἀνδρες ἱεροὶ
 καὶ αὐτόνομοι, τῶν ὀρλᾶζοντες διτέλεσεσι Διογῆνης, οὐ-
 δὲν πῆρας δεοῦντο. Ἐφίλω γὰρ ὅτε ἀποπῆνται, παρφα-
 τον αἰεὶ καὶ νέαν ἀπὸ γῆς ἔχοντες. ποτὸν δὲ ποταμοὶ ῥέουσι
 φύλλα δὲ αὐτοῖς δένδρων ἀποχύντων, καὶ πῆρας, ἐγκα-
 πακλιδίωσαι. δι' ἐμὲ κακεῖνοι Διογῆνη γῶσονται, καὶ Διο-
 γῆνης ἐκείνοις. δεῖ καμὲ νόμισμα παρφακίωσαι, καὶ παρφα-
 χαρῆσαι ὁ βαρβαρικὴν τῆσθε κατεσθλασμένον, Ἑλληνικὴν
 πολιτείαν. εἶεν. αἱ δὲ παρφακίαι αὐτῶν ποτὲρον αὐτοματι-
 σμὸν ὀπιφάμοισι τύχης, καὶ βίαι πολεμικῶν καὶ χιερ-
 κρασίαι, ἢ πολλῶν μὲν ἀνδρείαι καὶ δικαιοσύνη, πολλῶν
 δὲ σωφροσύνη καὶ παρφακίαι, μὲν χέουσι καὶ σωφρο-
 σίας, νήφοντι καὶ πεπνυμέναι τῶν λογισμῶν πύργα παρφακί-
 ος; οὐ γὰρ ὅστι εἶπεν ἀφαιρῶντά με μὲν τῆσθε θεοῖς, ὀπι
 τῆσθε μὲν ἀνδρείαις, τῆσθε δὲ φιλανθρωπίαις, τῆσθε δὲ ἐγ-
 κρατείας, ἀλλὰ πῆρας ἔργον ἐκ πασῶν ὅμοια τῶν ἄρετων με-
 μίχθαι. βεβασιωῶντος αὐτῶν τὸν Στωικὸν ἐκείνον λόγον, ὀπι
 πῆρας ὁ δὲ δρᾶ σοφός, καὶ πᾶσαν ἀρετῶν ἐνεργεῖ, καὶ μία
 μὲν (ὡς ὅμοια) ἄρετῆ παρφακίωσαι παρφακίωσαι ἐκείνης,
 παρφακίωσαι δὲ τῆσθε ἄλλαι, καὶ σωφροσύνη παρφακίωσαι ὁ τέλος. ἰ-
 δεῖν γῶν ὅστι ἐν Ἀλέξανδρῳ ὁ μὲν πολεμικῶν φιλάνθρω-
 πον. ὁ δὲ παρφακίωσαι, ἀνδράδες. ὁ δὲ παρφακίωσαι, οἰκονομι-
 κῶν. ὁ δὲ θυμικῶν, ἀφαιρῶντα τῶν ἐρωτικῶν, σωφροσύνη. ὁ
 δὲ αἰετῶν, ὅστι ἀρετῶν. ὁ δὲ ὀπιπῶν, ὅστι ἀποσπύσει
 πῆρας ἐμῆσθε πολέμοις ἐορταῖς, πῆρας δὲ κώμοις κρατείας, πῆρας δὲ
 πολιορκίαις καὶ παρφακίωσαι βακχίας καὶ γάμοις καὶ ὑμνοῖς;
 πῆρας ἀδικουσιν ἐπρότερος, ἢ δικαιοσύνη ἡμερώτερος; πῆρας μα-
 κρῶν βαρύτερος ἢ δεοῦντο δὲ γνωμονέτερος; ἐπεισὶ μοι
 ὁ τῆσθε Πάρος δδῶσθε μετενεγκῶν. ἐκείνος γὰρ ὡς ἠρῶσθε
 Ἀλέξανδρον αἰχμαλώτος, πύργου πῆρας αὐτῶν χεῖρται,
 Βασιλικῶσθε (εἶπεν) ὁ Ἀλέξανδρε. πάλιν δὲ ἐπερῶσθε
 μὴ πᾶλλο, Οὐδὲν (εἶπε) πῆρας γὰρ ὅστι ἐν τῶν βασιλι-
 κῶσθε, καμὲ δὲ τῆσθε Ἀλέξανδρου παρφακίωσαι ἐπεισὶ ὀπιφω-
 νεῖν αἰεὶ, φιλοσόφως. ἐν τῆσθε γὰρ πῆρας ἐνεσθ. Ῥωξάνης
 ἐραστῆσθε Ὀξυάθρου θυγατρῆσθε ἐν τῆσθε αἰχμαλώτῶσθε χε-
 ρθούσθε, οὐχ ὕβριση, ἀλλ' ἐγῆμε, φιλοσόφως. Δαρσόνιδων
 κατηκρῶσθε, ὅστι ἐπύσθε, οὐδὲ ἐπαμῶσθε ὡς τῆσθε μακροῦ
 πολέμου τέλος ἔχοντος, ἀλλὰ τῶν χλαμύδα τῆσθε ἐαυτῶν πε-
 ρειλῶν, ἐπερῶσθε τῶν νεκρῶν, κατὰ τῶν πῆρας ἡμερῶσθε τῆσθε βα-
 σιλικῶσθε συγκαλύπτων, φιλοσόφως. ὀπιπῶν δὲ ποτε
 τῆσθε μῆσθε ἀπὸρῶσθε διερχόμενος, Ἡφαιστῶσθε ὡς ἐτυχε
 παρφακίωσαι, καὶ ἀπλῶσθε σωφροσύνησθε, ὅστι

A neq; purpurā & diadema pallio ac pere. sed hoc di-
 cebat, Nisi Alexander essem, Diogenes esse vellē.
 hoc est, Nisi instituissem gentes barbaricas cum
 Græcis cōmiscere, omnesq; terras obeundo cicu-
 rare, scrutatusq; continentis fines Macedoniā ad
 Oceanum propagare, Græciamq; serere, & omnis
 generis iustitiam atq; pacem disseminare: non e-
 quidem in ocio desidens potentiam meam ad lu-
 xuriam contulisset, sed frugalitatē Diogenis
 æmulatus fuisset. Nunc ignosce nobis Diogenes,
 Herculem imitor, Perseum æmulator, Bacchiq; qui
 Deus autor mei est generis, inherens vestigiis, rur-
 sus in India vincentiū Græcorū chorū volo po-
 nere, & apud montanas agrestesq; trans Cauca-
 sum gentes Bacchi comefactionū memoriam reno-
 uare. sunt & ibi quidam duræ philosophiæ nuda-
 to corpore affueti, viri sancti & suo iure viuentes,
 Deo operam dantes, Diogenem vilitate rerū sua-
 rū superantes, nulla pera indigentes. non enim re-
 condunt alimentū, quod iis terra subinde recens
 suggerit, potū fluuii, folia ab arboribus defluentia,
 & herba à terra enascens lectū. per me & hi Dio-
 genē cognoscent & ipsos Diogenes, oportet et-
 iam me nomisma cudere, & barbarica è materia
 factum Græcanicæ forma reip. signare. Agedum a-
 ctiones Alexandri num fortuitū casum, & vim bel-
 licā ac manuū robur præ se ferunt? an vero multū
 fortitudinis & iustitiæ, multū temperantiæ ac mā-
 suetudinis, cum decoro & prudentia, sobria ac sa-
 pientiratione omnia agentis? Non enim me her-
 cle distinguere inter facta eius, & hoc fortitudini,
 illud humanitati, aliud cōtinentiæ adscribere pos-
 sum. sed quoduis ex omnib. videtur contempera-
 tū virtutibus: confirmante Alexandro Stoicorum
 illud decretū, Quicquid agit sapiens, omnib. eum
 virtutibus agere, Vnamq; virtutem aliquam pri-
 mas obire partes, reliquas autem omnes socias sibi
 perficiendę rei adsciscere. Ita in Alexandro videre
 licet bellicā virtutē humanitate temperatā, man-
 suetudinē fortē, liberalitatē in donando rei fami-
 liaris rationibus accommodatam, iram placatu
 facilem, amorem temperantem, remissionem non
 ociosam, tolerantiam laborum non vacantem so-
 latio. Quis miscuit bello festiuitates, quis come-
 fationibus expeditiones, quis obsidionibus & re-
 bus difficilibus gerendis bacchationes, nuptias,
 hymenæos? quis peccantibus se magis infensum,
 aduersas res passis humaniorem præbuit? quis
 pugnantibus grauior, veniam petentibus beni-
 gnior fuit? Subit mihi hic Pori dictum referre.
 Is enim vt captiuus est ad Alexandrum perductus,
 interrogatusque ab eo quomodo se tractari vellet,
 Regio more, ὁ Alexander, respondit. rursum-
 que interrogatus, an aliquid præterea aliud vel-
 let, respondit, Nihil. nam in regio more insunt om-
 nia. Et mihi iubet singulis Alexandri actioni-
 bus acclamare, Philosophice. nam in hoc quoq;
 omnia insunt. Captus amore Roxanes, Oxyathris
 filia, quæ in cœptu captiuarum erat, non libidino-
 se eam violauit, sed vxorem philosophice duxit.
 Darium videns iaculis confixum, non sacrificauit,
 non paxanem cecinit, vt qui ad finem longi
 belli peruenisset: sed chlamydem corpori suo de-
 tractā cadaueri iniecit, philosophice hoc exemplū
 regiæ fortunæ regens. Cum aliquando Epistolam
 à matre missam arcanam legeret, & Hephæstio, vt
 tū forte assidebat, simpliciter vna eā percurreret

non p
 lentu
 enim
 Appo
 fuisse
 biadē
 ritima
 in lon
 ma, q
 vel
 bens
 cōfici
 do bla
 missa
 accepti
 à largi
 niā cre
 habere
 habere
 quotic
 iudicia
 quod n
 phi aut
 bent re
 non en
 Et h
 & Fin
 nes per
 tionibu
 terribil
 sternat
 omne d
 Fu
 P
 def
 do id fo
 tandum
 fuz pr
 optime
 pensare
 hibent
 pertate
 Alexan
 prum a
 quoq;
 zate A
 Vt. n. fr
 actis g
 increm
 efficit
 dium c
 dit. D
 quend
 lentun
 die pro

non prohibuit. sed annulum ori eius imposuit, silentium amica fide philosophice obsignans. Hac enim si non sunt philosophica, quænam sunt alia? Apponamus eorum exempla, quos philosophos fuisse est in confesso. Socrates secum cubare Alcibiadē passus est. Alexander Philoxenum oræ maritimæ præfectū, cum is scripsisset Alexandro, esse in Ionia puerū ætate florentem, pulcritudine summa, q̄reretq; per epistolā an hūc emi & ad se mitti vellet: acerbè increpauit, in hanc sententiā rescribens: Pessime hominum, cuius mihi talis flagitii cōsciū es, vt huiusmodi voluptates mihi obiiciēdo blandiaris? Xenocratē laudamus, quod dono missā ab Alexandro sibi quinquaginta talenta non accepit: dantem non laudamus? an quia non tam à largiente quam à non accipiente cōtemni pecuniā credimus? Philosophia fecit ne pecunia opus haberet Xenocrates. atqui eadem fecit vt ea opus haberet Alexander, vt largiri talibus posset. Hoc quoties dixit Alexander istus, vi pulsus? Et sane iudicia recta omnibus hominib. putamus inesse: quod natura vltro ad honestatem ducat. Philosophi autem in eo præstant vulgo, quod iudicia habent reb. aduersis incidentibus firma & roborata. non enim tum his vtuntur anticipatis sententiis,

Est hoc augurium cunctis præstantius vnum:

&: Finis omnibus hominibus est mors. Sed rationes periculo imminente franguntur, ac imaginationibus iudicium expellitur, vbi prope ad sunt res terribiles. Metus enim nō solam memoriā consternat, vt ait Thucydides: sed & institutum animi omne & laudabilem conatum atq; incitationem.

* Funiculos philosophia circumposuit. * *

A ἐκώλυσεν, ἀλλὰ τὸν δακτύλιον ἐπέθηκε τῷ στόματι. ὡς ἔδεικ-
κεν αὐτῷ, κατασφραγισάμενος φιλιππῆ πίσει τὴν σιωπὴν
φιλοσόφως. εἰ γὰρ αὐτὰ οὐκ ἔστι φιλοσόφως, τίνα ἔστιν ἄλ-
λα; ὡς ἔδεικται τῷ ὁμολογοῦντων φιλοσόφων. Σω-
κράτης ἕνεκεν συκκιμηθέντος Ἀλκιβιάδου Ἀλέξανδρος
ἢ φιλοξένου τῆς τῆς βασιλείας ὑπάρχου, γραφάνας ὅτι
παῖς ἐν Ἰωνίᾳ γέγονεν οἷος οὐκ ἄλλος ὤρεται καὶ εἶδος: καὶ
πρωτανόρου ἀφ' ἧς γραμμῶν εἰς ἀναπέμψου, πικρῶς
ἀντέγραψεν, ὡς κέκεται ἀδελφῶν, τί μὲν ποτε πλοῦτο
σωτέρως, ἵνα τοιαύτης μετὰ χαλκίδος ἠδονῆς; Ξενοκρά-
B τῶ πενήτηντα τάλαντα δαρεῖν Ἀλέξανδρου πῆμψαντος,
ὅτι οὐκ ἔλαβε, θαυμάζοντα ὅτι δούνα, οὐ; ἢ οὐχ ὁμοίως
καταφρονεῖν χρημάτων δοκῶν, ἢ μὴ καταφρονεῖν καὶ τὴν
χρησίων; οὐκ ἔδειτο πλοῦτου Ξενοκράτης ἀφ' ἧς φιλο-
σοφίας, Ἀλέξανδρος δὲ ἔδειτο ἔχει φιλοσοφίας, ἵνα τοιοῦτοις
χρησίσται. τὸ ποσάκις Ἀλέξανδρος εἰπε βαλλόμενος, ἐκ-
βίαζόμενος. καὶ τοὶ κρίσις μὲν ὁρτὰς πᾶσιν ἐνυπάρχον ἀν-
δραποῖ νομίζοντα ἢ γὰ φύσις ἀγωγὴς ἔστιν ἀφ' ἑαυτῆς πρὸς
ὄψεσιν οἷοι φιλόσοφοι τῶν πολλῶν ἀφ' ἑαυτῶν, τὰ τὰ
κρίσις ἔχον ἑρῶμεν τὰ δὲ τὰ δὲ καὶ πηγήσις. ἐπεὶ ἔ-
C μὲν τῶ τοιοῦτων παρῆλθον, εἰς οἷον ἀείσις καὶ Γέρας
μὲν ἔστιν ἀπασιν ἀδελφῶν ὁ θάνατος. ἀλλὰ δρᾶσοισιν οἱ
καρὶ τὰ δὲ τὰ δεινὰ τὰς λογισμοῖς, καὶ τὰ κρίσις ἐκκρέσιν
αἰ φαιτασια τῶ κινδύνων ἐχέσις χρομῶν. φόβος γὰρ ἔ μόνον
μνήμῃ ἐκ πλήθει, καὶ τὸ Θουκυδίδῃ. ἀλλὰ καὶ παρῆ-
ροσιν πᾶσαν καὶ φιλοτιμία καὶ ὁρμῶν, μηδὲν φιλοσοφία
παρῆλθεν.

P L V T A R C H I
de fortuna, vel virtute Alexandri, o-
ratio posterior.

IN hesternā disputatione obliti su-
mus, vt apparet, dicere bona qua-
dam fortuna factum fuisse, vt ætas A-
lexandri multas etiam artes, multa
præclara ingenia produceret. quan-
do id fortasse non tam Alexandri fortunæ impu-
tandum, q̄ istorum felicitati adscribendum est, eū
sux præstantiæ spectatorem testemq; nactis, qui &
optime iudicare egregia opera, & liberalissime cō-
pensare posset. Sane posteriorib. temporibus per-
hibent Arcestrato poetæ elegantis, sed qui in pau-
perrate inglorius viueret, quandam dixisse: Si tu
Alexandri ætate vixisses, is tibi p̄ quouis versu Cy-
prum aut Phœnicen dedisset. Existimo autem eos
quoq; qui tum fuerunt, artifices primos, non tam
ætate Alexandri, q̄ propter Alexandrum extitisse.
Vt. n. frugum copiam bona temperies ac tenuitas
aeris gignit: ita artium & bonorum ingeniorum
incrementa benignitas, honor, & humanitas regis
efficit. & contra principum inuidia, sordes, aut stu-
dium contendendi, omnia ista exstinguit atq; per-
dit. Dionysius tyrannus, vt fertur, citharædum
quendam egregium audiens, pollicitus est se ta-
lentum ei dono daturum. cumque homo postri-
die promissum flagitaret, Heri, inquit, exhilaratus

Π Λ Ο Υ Τ Α Ρ Χ Ο Υ
πρὸς τῆς Ἀλεξάνδρου τύχης ἢ δρετῆς
λόγος β΄.

IΕΦΥΓΕΝ ἡμᾶς, ὡς εἶπες, ἄξις εἰ-
πεῖν ὅτι καὶ τέχνας πολλὰς καὶ φύσεις με-
γάλας, ὅ καὶ Ἀλέξανδρον χρόνος ἐκεί-
κειν διτύχησεν ἢ τὸ μὲν ἔ τ' Ἀλε-
ξάνδρου τύχης γέγονεν, ἀλλὰ τ' οὐκ εἶνον
μῆτρει λαθεῖν καὶ θαυμά, τὴν ἀείσι
κρίσις ὄψεσιν ὁρτὰς, καὶ μέγιστα ἀμείψασθαι δυνάμενον.
λέγεται γὰρ ὅτι χρόνοις ὕστερον, Ἀρχεστράτου χρομῶν ποιη-
τῆς χρομῶν, οἷοι πεινῆ καὶ ἀδουξία δὲ χρομῶν εἰπέ τις πρὸς
αὐτὸν, Ἀλλ' εἰ καὶ Ἀλέξανδρον ἔχου, καὶ εἴθην αἰ σοι Κύ-
προν ἢ Φοινίκην ἔδωκεν. οἷμα ὅ καὶ τὸ τότε τῆ τῆ οὐ κατ'
Ἀλέξανδρον, ἀλλὰ δι' Ἀλέξανδρον τὰς παρῆσιν χρομῶν.
καρπῶν μὲν γὰρ διφροεῖν ἀκρεσία ποιῆ καὶ λεπτότης ὅ παρῆ-
χροντος ἀείσις, τεχνῶν ὅ καὶ φύσεων ἀγαθῶν αὐξήσειν, ἀμείψια καὶ
πμῆ καὶ φιλιανδραπία βασιλέως ἐκκαλεῖται. καὶ τὸ
F νακίον ὑπὸ φθόνου καὶ μικρολογίας ἢ φιλονεικίας τ' κρε-
πρωτῶν σβέννυται καὶ φθίνει πρὸς τὸ πλοῦτο. Διονύσιος γὰρ ὁ
τύρενος, (ὡς φασί) κηταραδου πνος διδοκιμοῦτος ἀκρῶ-
ων, ἐπηγείλατο δαρεῖν αὐτῷ τάλαντι. τῆ δὲ ὑστερία τῆ
ἀδελφῶν τ' ὑπὸ χρομῶν ἀπαιτούντες, Χρῆς (εἴπην) διφραμό-